

ACTIVITATS

TESIS

GRUPS DE RECERCA

ENTREVISTES

AVENÇOS

A FONTS

ART I HISTÒRIA

Roques de fosfat.

A FONTS

L'"evolució" de la dreta conservadora espanyola

Una tesi doctoral llegida a la UAB ha intentat comprendre la formació de la dreta espanyola després del franquisme i la seva "evolució" fins a la present dreta liberal per entendre les diferències entre la cultura política de la dreta conservadora espanyola i els partits de dreta conservadora a la resta de Europa.

[+]

A FONTS

Els partits comunistes espanyol i mexicà durant els anys trenta del segle XX

Una tesi doctoral de la UAB ha comparat els partits comunistes espanyol i mexicà durant la Guerra Civil Espanyola i la consolidació de l'Estat corporatiu mexicà. Aquesta tesi va definir els conceptes de Revolució dels dos partits, i els aspectes comuns que porten de la Revolució Socialista a la Revolució Nacional en els dos països durant els anys trenta del segle XX.

[+]

A FONTS

Amor mortal a la Macedònia clàssica

Un estudi realitzat a la UAB ha tractat la mort de Filip II de Macedònia, pare d'Alexandre el Gran, a mans del seu guardaespalles Pausanies, com a part d'una sèrie d'aspectes culturals derivats de les relacions socials, polítiques i sexuals que permeten aproximar-se als fets d'una forma nova, a més d'aprofundir en el coneixement de la història grega clàssica.

[+]

A FONTS

L'aportació de Menéndez Pelayo a la filosofia espanyola

Malgrat els prejudicis ideològics que han acompanyat durant molts anys l'anàlisi de l'obra històrica de Marcelino Menéndez Pelayo, una tesi doctoral realitzada a la UAB ha mostrat com les seves aportacions a la filosofia espanyola són notables ja que han de ser considerades com allunyades de les tendències extremes del moment.

[+]

02/2014 - Revisen la colonització espanyola del Sàhara occidental a través de la bibliografia de l'època

Una tesi doctoral llegida recentment a la UAB ha revisat la bibliografia espanyola sobre la colonització del Sàhara occidental, des del segle XIX fins a la seva retirada l'any 1976, i hi ha evidenciat, segons el seu autor, diverses errades, com l'atribució del descobriment de l'important jaciment de fosfats de Bu Craa al geòleg i professor Manuel Alia Medina. També adverteix que la colonització va ser resultat de la pressió d'intel·lectuals africanistes. Finalment, estudia l'emergència del nacionalisme sahrauí.

Referències

"El Sàhara occidental en la bibliografía española y el discurso colonial", tesi doctoral de Pablo-Ignacio Dalmases, dirigida pels Drs. Joan B. Culla (UAB) i Larosi Haidar (Universitat de Granada) i llegida al Departament d'Història Moderna i Contemporània.

Encara que el professor Alia Medina va detectar, en diverses expedicions realitzades durant els anys quaranta del segle passat, l'existència de jaciments fosfatats a la regió, tots ells van resultar d'insuficient qualitat, mentre que el de Bu Craa –que esdevindria una important indústria minera de fosfats– va ser descobert dues dècades després, gràcies a les campanyes de prospecció realitzades per l'Institut Nacional d'Indústria i en les quals aquest professor no va intervenir. L'autor d'aquesta tesi basa la seva afirmació en l'estudi de les memòries de l'enginyer José María Ríos, que va ser president de l'Empresa Nacional Minera del Sàhara, en les quals explica com es va descobrir aquest jaciment.

Dalmases ha exhumat el patrimoni bibliogràfic espanyol, principalment l'existent a la Biblioteca Nacional d'Espanya, que custòdia, a més dels seus propis fons, successius llegats i donacions particulars. En total gairebé un miler de títols i centenars de documents complementaris (publicacions periòdiques, monografies, revistes científiques, etc.), als quals cal sumar les consultes realitzades en diversos arxius i la recollida de testimoniatges personals. Ha revisat des de les obres del militar i arabista espanyol Emilio Bonelli sobre l'ocupació de Riu d'Or i les dels primers viatgers espanyols pel predesert (Gatell) o el desert (Álvarez Pérez, Quiroga, Cervera i Rizzo o Benítez), publicades al segle XIX, fins a les editades poc després de la retirada espanyola del territori, l'any 1976.

Així doncs, l'autor afirma que la literatura espanyola dels primers 50 anys de colonització està escrita sobre la base de referències indirectes, moltes d'elles inexactes, quan no clarament errònies, que es repeteixen una vegada i una altra, perquè els autors dels textos escrivien basant-se en d'altres anteriors incorrectes. De fet, el Sàhara espanyol no va començar a ser investigat en profunditat i amb serietat fins després de la guerra civil.

A la bibliografia estudiada es detecten nombrosos errors, des del no per anecdòtic menys repetit durant gairebé mig segle, sobre l'existència de tigres al Sàhara, a uns altres de major importància, com l'atribució a Emilio Bonelli de viatges que mai no va realitzar, la falsa atribució al congrés de Berlín de 1885 de l'anomenat "repartiment d'Àfrica" o la infundada possibilitat de crear mars interiors que, havent estat descartada al segle XIX, encara mantenia cert professor un segle més tard.

El treball permet advertir que la colonització espanyola del Sàhara no va ser el resultat d'un projecte polític d'expansió, sinó de la pressió dels intel·lectuals africanistes; que davant la inexistència –que després es demostraria aparent– de recursos naturals, excepte la pesca, va haver-hi alguns intents d'abandonament; que la doctrina del greuge de França pel repartiment colonial és, en part, infundada; que el Sàhara va ser utilitzat durant un temps únicament per a activitats marginals, bé com a plataforma aèria en els primers vols aeris amb escassa cobertura, bé com a presidi polític; i que no va haver-hi una planificació seriosa de les recerques sobre aquest país fins després de la guerra civil.

La tesi també repassa la vinculació d'autors catalans en la història sahrauí. A més de relatar la importància de Joaquín Gatell, anomenat "El Caid Ismail", confident de Prim, destaca l'existència d'un curiós llibre de narracions infantils de divulgació colonial que Folch i Torres va publicar en castellà el 1911 sota el títol *África español* i comenta les molt poc conegudes memòries dels germans Guamer (Vicente i José), que van ocupar càrrecs a la colònia.

Finalment, Dalmases ha analitzat també l'emergència del nacionalisme sahrauí, proposant una revisió de la historiografia autòctona i subratllant el fet que a pesar que la colonització espanyola del Sàhara va ser molt superficial fins a mitjan segle XX i que la descolonització va constituir un fracàs estrepitos que ha provocat un greu problema encara pendent de solució, la memòria dels sahrauís guarda un record positiu d'aquell temps i de la convivència que va existir entre les dues comunitats, al punt de reivindicar les petjades hispàniques com un dels elements bàsics de la seva pròpia nacionalitat.

Pablo-Ignacio Dalmases
Departament d'Història Moderna i Contemporània

correodalmases@yahoo.es

Si tens propostes: premsa.ciencia@uab.es

E-mail per rebre el nostre butlletí

Enviar

2014 **Universitat Autònoma de Barcelona**

DL B.11870-2012 ISSN 2014-6388